

Sierpc - miasto siedmiu kościołów

Sierpc prawa miejskie otrzymał w 1322 roku, ale historia jego jako osady, zaczęła się dużo wcześniej. Już w 1065 roku jest wymieniony w tzw. falsyfikacie mogilneńskim, pośród grodów, z których dziesięcinę król Bolesław Śmiały przeznacza dla klasztoru Benedyktynów w Mogilnie. Świadczy to o tym, że Sierpc był dużą, dobrze zorganizowaną osadą, gdyż inaczej nie byłby zdolny do zebrania i przekazania dziesięciny, na tak znaczną odległość.

Ruiny kościoła św. Krzyża

Sierpc zawsze należał do diecezji płockiej, a wiadomo że chrystianizacja Mazowsza rozpoczęła się jeszcze w czasach panowania Mieszka I. Parafia sierpecka powstała najprawdopodobniej już w XI wieku, wskazuje na to wezwanie pierwszego w mieście kościoła Św. Wita, Modesta i Krescencji. Według miejscowej, nieudokumentowanej tradycji, miał on być wzniesiony w stylu romańskim już w 1003 roku, na gruzach świątyni pogańskiej. Kult wymienionych świętych przyniesiony został na teren Polski prawdopodobnie z Pragi w czasach Bolesława Krzywoustego /1106 - 1138/, a rozpowszechnił się głównie w klasztorach Benedyktynów. Ścisłe kontakty pomiędzy Sierpcem, a opactwem w Mogilnie, mogły sprzyjać nadaniu właśnie takiego wezwania nowopowstającej parafii.

Kościół farny przez cztery wieki pełnił funkcję jedyne go obiektu sakralnego w okolicy. Sytuacja ta w sposób zasadniczy zmienia się na przełomie wieku XV i XVI. W latach 1482 - 1484 w całej Polsce zbiera swoje śmiertelne żniwo zaraza - morowe powietrze. Brak źródeł, które mówiłyby w jakim stopniu Sierpc podlegał tym klęskom, możemy jednak przyjąć, że sytuacja w mieście nie różniła się w sposób zasadniczy od sytuacji na całym Mazowszu. W 1483 roku dochodzi w Sierpcu do objawień maryjnych na wzgórzu za miastem, pierwszym ich świadkiem jest kleryk Andrzej, drugim kobieta z Brzozia. Panująca zaraza i mentalność ludzi średniowiecza wywarły niemały wpływ na rozszerzenie

się wiary w te prywatne objawienia, dając początek nowemu obiektowi sakralnemu w mieście - kościołowi Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny na wzgórzu Loret. Wybudowano go w rekordowym, jak na czasy średniowiecza terminie. Już w roku 1488 odbyła się konsekracja kościoła. Jego budowniczym był Jan z Przasnysza i jego dwaj synowie Mikołaj i Piotr. Postawiona w stylu gotyckim, na wzgórzu, świątynia stała się głównym akcentem architektonicznym w mieście. Liczne pielgrzymki i uzdrowienia, umieszczenie przy kościele księży mansjonarzy, a następnie sióstr Benedyktynek spowodowało, że historia jego jest bardziej czytelna, niż historia kościoła parafialnego.

Przełom wieku XV i XVI to szczególnie pomyślny dla miasta okres dziejowy, ówcześni kronikarze opisywali Sierpc jako miasto „ludne i bogate”. Na początku XVI wieku nasz gród miał liczyć ok. 2000 mieszkańców, była to liczba znacząca, biorąc pod uwagę, że Kraków, ówczesna stolica Polski, liczył ok. 20 000 mieszkańców. W tym też czasie następuje szybki rozwój rzemiosła, szczególnie sukiennictwa i gorzelnictwa, a co za tym idzie poprawia się sytuacja materialna mieszkańców, przybywa domów, rozwija handel. Ale o prawdziwym bogactwie miasta w średniowieczu świadczy liczba wybudowanych w nim kościołów. Należy przy tym zaznaczyć, że na Mazowszu dominowało wówczas budownictwo drewniane, zakłada się, iż na przełomie wieku XV i XVI, aż 76% kościołów parafialnych w tej dzielnicy było drewnianych.

Na koniec wieku XV przypada budowa kolejnego w mieście, murowanego w stylu gotyckim, jednonawowego, kościoła Św. Ducha. Zbudowany został jako

Kościół św. Ducha